

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κοινωνικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Κοινωνιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	762	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Γυναικοκτονία-Θηλυκοκτονία ως σεξιστικό, πολιτικό & αποικιοκρατικό φαινόμενο		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων	3	6	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν/γενικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Κανένα		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (μέσω γραπτής εργασίας στα αγγλικά)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p> <p>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</p> <p>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<ul style="list-style-type: none"> • Να αποκτήσουν βαθιά γνώση σχετικά με τη θεωρητική και ιστορική συσχέτιση της γυναικοκτονίας και της θηλυκοκτονίας με τις δομές πατριαρχίας, αποικιοκρατίας, και την έννοια της νεωτερικότητας, αξιοποιώντας κριτικά θεωρητικά εργαλεία και πορίσματα από την κοινωνιολογία, την ιστορία, το δίκαιο και τους πολιτισμικούς επιστημονικούς κλάδους. • Να αναλύουν και ερμηνεύουν κοινωνικές, πολιτικές και νομικές πρακτικές που ενισχύουν και διαχέουν τη βία ενάντια στις γυναίκες και τις θηλυκότητες, με έμφαση στο ρόλο του κράτους, της επιστήμης και των κοινωνικών κινημάτων, μέσα από μια απο-αποικιοκρατική προοπτική. • Να αξιολογούν κριτικά τις ρίζες, τις συνέπειες και τις δυναμικές της γυναικοκτονίας και της βιαιότητας σε διαφορετικά ιστορικά και γεωγραφικά πλαίσια, προσωθώντας ενέργειες κοινωνικής αλλαγής και αντίστασης. • Να εφαρμόζουν διεπιστημονικές και κριτικές προσεγγίσεις στην ανάλυση κοινωνικών φαινομένων, αναπτύσσοντας ερευνητικές και θεσμικές ιδέες για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας και της καταπίεσης.

- **Να ανάγουν την κριτική και αυτοκριτική σκέψη** σε αυθεντική πρακτική δράση, ενισχύοντας την κοινωνική υπευθυνότητα και τον σεβασμό στη διαφορετικότητα και το σεβασμό ανθρώπινων δικαιωμάτων.
- **Να αναπτύσσουν και παρουσιάζουν** επιχειρηματολογίες και ερευνητικές ιδέες, ενισχύοντας την ερευνητική, επικοινωνιακή και συνεργατική τους ικανότητα σε ποικίλα διεθνή και διεπιστημονικά περιβάλλοντα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Άλλες...

- **Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών:** το μάθημα ενισχύει την ικανότητα αναζήτησης και αξιολόγησης δεδομένων, θεωρητικών και ιστορικών κειμένων και τη σύνθεση ολοκληρωμένων αναλύσεων.
- **Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις:** Η εμπάθυνση σε διαφορετικά τα πεδία, ιστορικές περιόδους και κοινωνικές δομές,
- **Λήψη αποφάσεων:** Η κριτική και ο διάλογος ως μέσο στη δημιουργία χρήσιμων εργαλείων για την καταπολέμηση της βίας
- **Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον:** Το μάθημα εντάσσεται σε πλαίσιο πολιτισμικής, ιστορικής, κοινωνιολογικής και πολιτικής ανάλυσης
- **Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής:** Μέσω της κριτικής ανάλυσης θεωρητικών κειμένων
- **Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης:** Το περιεχόμενο και η μεθοδολογία του μαθήματος προάγουν την εσωτερική αναστοχαστική και καινοτόμο σκέψη
- **Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου:** Η εστίαση σε θέματα φύλου, καταπίεσης και αντίστασης ενισχύει την ευαισθησία και την υπευθυνότητα σε κοινωνικές ανισότητες και ζητήματα δικαιωμάτων και σεβασμού.
- **Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα:** Οι αναλύσεις των διαφορετικών κοινωνικών και πολιτισμικών περιβάλλοντων ενισχύουν τον σεβασμό και την αποδοχή διαφορετικών ταυτοτήτων και κουλτούρων.
- **Ομαδική εργασία και εργασία σε διεθνές περιβάλλον:** Η συζήτηση και παρουσίαση θεωρητικών και κοινωνικών ζητημάτων προωθούν την ομαδική συνεργασία, την επικοινωνία και την κατανόηση σε διεθνικό και πολυπολιτισμικό πλαίσιο.
- **Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών και σχεδιασμός/διαχείριση έργων:** Η ανάλυση και ο στοχασμός πάνω στα δεδομένα και τα θεωρητικά εργαλεία επιβάλλουν την ανάπτυξη κριτικής και δημιουργικής σκέψης, υποκινούν την παραγωγή νέων ιδεών και τον σχεδιασμό μελετών ή έργων.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να διερευνηθεί η γυναικοκτονία και θηλυκοκτονία, όχι μόνο ως έγκλημα, αλλά ως δομικό, πολιτικό, ταξικό και αποικιοκρατικά συγκροτημένο φαινόμενο, εντοπίζοντας τη σχέση της με την κρατική ατιμωρησία, τον ρατσισμό, τη νεκροπολιτική και τη γνωσιοκτονία. Το μάθημα θα εστιάσει στην ανάλυση της γυναικοκτονίας και θηλυκοκτονίας ως φαινομένου που συνδέεται άμεσα με την πατριαρχία, την αποικιοκρατική κατασκευή του φύλου και τις ταξικές ανισότητες μέσω της δυτικής επιστήμης, καθώς και με τον ρόλο του κράτους στη διαμόρφωση, νομιμοποίηση και ενίσχυση αυτών των φαινομένων, μέσω μιας ηγεμονικής αρρενωπότητας και εξουσίας. Μέσω κριτικών προσεγγίσεων και θεμελιωδών θεωρητικών κειμένων, θα εξετάσουμε πώς το κράτος έχει χρησιμοποιήσει την επιστήμη, το νομικό πλαίσιο και την πολιτική στρατηγική για να εδραιώσει και να διαχειριστεί τη βία ενάντια στις γυναίκες και στις θηλυκότητες, ενισχύοντας τις πατριαρχικές, ταξικές και αποικιοκρατικές δομές. Θα αναλύσουμε πώς η ιστορική εξέλιξη της έννοιας της «γυναικοκτονίας» αντανακλά τη διαρκή προσπάθεια του κράτους να ελέγξει τη «γυναικεία» φυλή, φύλο, γνώση και επιστήμη, αλλά και την

εγκαθίδρυση ενός «Τρίτου» κόσμου. Θα διερευνήσουμε πώς οι πολιτικές, οι νομικές ρυθμίσεις και οι πρακτικές καταστολής, όπως οι νόμοι περί πατριαρχικού οικογενειακού δικαίου, τα μέτρα περί δημογραφικού «προβλήματος», η αστυνόμευση και οι εκστρατείες «ηθικού ελέγχου» ενάντια της «κοινής» θηλυκότητας ή της σεξεργασίας, διαμόρφωσαν το κοινωνικό πεδίο στο οποίο η βία κατά των γυναικών και των θηλυκοτήτων νομιμοποιείται ή αποκρύπτεται. Τέλος, θα συζητήσουμε πώς ενεργούς μορφές συλλογικής αντίστασης και κοινωνικής διεκδίκησης, καθώς και θεωρίες όπως ο καταργητικός φεμινισμός, προωθούν την κατάργηση όλων των μορφών καταπίεσης και βίας, εστιάζοντας στην άρση των ριζικών δομών που τις καθιστούν δυνατές.

1η Εβδομάδα: Παρουσίαση του μαθήματος

2η Εβδομάδα: Ορισμοί, διαστάσεις της γυναικοκτονίας-θηλυκοκτονίας σε δυτικό και σε αποικιοκρατικό πλαίσιο

3η Εβδομάδα: Από το κάψιμο των μαγισσών στην εγκληματολογία, την ιατροδικαστική και την κοινωνιολογία. Από τις φιλοσοφικές ερμηνείες της βίας και του εγκλήματος μέχρι τις σύγχρονες επιστημονικές έννοιες και ορισμούς, μια διαχρονική ανάλυση

4η Εβδομάδα: Εγώ ο Πιερ Ριβιέρ, που έσφαξα τη μητέρα μου, την αδερφή μου και τον αδερφό μου...

Μια περίπτωση μητροκτονίας-αδελφοκτονίας τον 19ο αιώνα Η Πατριαρχία και η κατασκευή της βίας μέσα από τον στρατό

5η Εβδομάδα: Πώς η σεξουαλική κακοποίηση επέκτεινε τον κρατικό έλεγχο πάνω στο γυναικείο σώμα

6η Εβδομάδα: Η γυναικοκτονία ως πρακτική καταστολής και διαμόρφωσης της «Άλλης» γυναίκας

7η Εβδομάδα: Οι γυναίκες δεν πεθαίνουν «από άντρες», αλλά μέσα από μια ανδρωπότητα που επιτρέπει να πεθάνουν. Αποικιοκρατία, ρατσισμός, ηγεμονική αρρενωπότητα, ερμηνείες λευκότητας και Γυναικοκτονία

8η Εβδομάδα: Γυναικοκτονία και Αποικιακή καταστολή: Από τον αποικισμό στις πρακτικές εξαναγκαστικών αμβλώσεων και στερρώσεων στον «Τρίτο» κόσμο

9η Εβδομάδα: Γυναικοκτονία, Θηλυκοκτονία και Φυλετική κάθαρση στα ανθρώπινα «ερείπια»

10η Εβδομάδα: (Τρανς-ίντερσεξ) γυναίκες/άντρες ως θύματα και ενεργοί αντίπαλοι στη σύγκρουση: Πώς (τρανς, ίντερσεξ) γυναίκες και εργαζόμενες/οι του σεξ αντιτάχθηκαν δημιουργώντας κινήματα, μνήμες και πολιτιστικές αφηγήσεις αντίστασης

11η Εβδομάδα: Η ιστορική και σύγχρονη χρήση της σεξουαλικής βίας ως όπλο σε πολέμους και σε περιόδους ειρήνης

12η Εβδομάδα: Ο Καταργητικός Φεμινισμός και οι Θεωρίες Ριζικής Κατάργησης της Βίας

13η Εβδομάδα: Ανακεφαλαίωση των θεματικών ενοτήτων του μαθήματος

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	Πρόσωπο με πρόσωπο													
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και στην επικοινωνία με τις φοιτήτριες, τους φοιτητές, τα φοιτητά													
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="638 1536 970 1599">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="970 1536 1315 1599">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="638 1599 970 1635">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="970 1599 1315 1635">39</td> </tr> <tr> <td data-bbox="638 1635 970 1704">Μελέτη εκτός μαθήματος</td> <td data-bbox="970 1635 1315 1704">75</td> </tr> <tr> <td data-bbox="638 1704 970 1774">Προετοιμασία για τις εξετάσεις</td> <td data-bbox="970 1704 1315 1774">33</td> </tr> <tr> <td data-bbox="638 1774 970 1843">Συμμετοχή στις εξετάσεις</td> <td data-bbox="970 1774 1315 1843">3</td> </tr> <tr> <td data-bbox="638 1843 970 1960">Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td data-bbox="970 1843 1315 1960">150 ώρες (6 ECTS)</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	39	Μελέτη εκτός μαθήματος	75	Προετοιμασία για τις εξετάσεις	33	Συμμετοχή στις εξετάσεις	3	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150 ώρες (6 ECTS)	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου													
Διαλέξεις	39													
Μελέτη εκτός μαθήματος	75													
Προετοιμασία για τις εξετάσεις	33													
Συμμετοχή στις εξετάσεις	3													
Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150 ώρες (6 ECTS)													
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p>														

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.

Γλώσσα Αξιολόγησης: Ελληνική και Αγγλική (στις περιπτώσεις υποψηφίων από την αλλοδαπή).

Μέθοδοι Αξιολόγησης: Γραπτή Εξέταση

Κριτήρια Αξιολόγησης: Κατανόηση του περιεχομένου του μαθήματος.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

A) Εγχειρίδια του μαθήματος

Davis, A. (2018). *Φεμινισμός της Κατάργησης, Θεωρίες και Πρακτικές του Καιρού μας. Ενδέκατη ετήσια διάλεξη στη μνήμη του Νίκου Πουλαντζά 2017*. Νήσος.

Russell, D. (2023). *Οι ορισμοί της γυναικοκτονίας*. Έρμα.

Τζανάκη, Δ., & Κουρούτζας, Χ. (2024). *Φύλο, Επιστήμη και Κοινωνία: Queer αναγνώσεις της (ανθρώπινης) υποτέλειας* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <http://dx.doi.org/10.57713/kallipos-332>

B) Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Cvetkovich, A. (2003). *An archive of feelings: trauma, sexuality, and lesbian cultures*. Durham, NC: Duke University Press

Dawson, M., & Vega, M. (2023). *The Routledge International Handbook on Femicide and Feminicide*. Routledge.

Federici, S. (2014). *Ο Κάλιμπαν και η Μάγισσα. Γυναίκες, Σώμα και Πρωταρχική Συσσώρευση*. Εκδόσεις των Ξένων.

Φουκώ, Μ. (2024). *Εγώ, ο Πιερ Ριβιέρ, που έσφαξα τη μητέρα μου, την αδερφή μου και τον αδερφό μου...* Κέδρος.

Heineman, E. *Sexual Violence in Conflict Zones: From the Ancient World to the Era of Human Rights*. University of Pennsylvania Press.

Mbembe, A. (2020). *Νεκροπολιτική*. Το Άρθρο. Οι Εκδόσεις των Συναδέλφων.

Vergès, F. (2025). *Φεμινιστική θεωρία της βίας. Για μια αντιρατσιστική πολιτική της προστασίας*. Εκτός Γραμμής.

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

- American Journal of Sociology
- Culture-Borders-Gender/Studies
- Feminist Critique: East European Journal of Feminist and Queer Studies
- Jacobin
- Marginalia
- Meridians: Feminism, Race, Transnationalism
- Multitudes
- The Black Scholar
- Void Network